

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз РЗ 1/2016
29.06.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јанка Лазаревића, председника већа, Бате Цветковића, Горана Чавлине, Драгана Аћимовића и Радослава Петровића, чланова већа, са саветником Иваном Трукуљом Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Зорана Вукшића и др, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Југославије у вези члана 22. Кривичног закона Југославије, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених Зорана Вукшића и Бранка Хрњака, адвоката Д.П. и Р.Б., поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду-Одељење за ратне злочине К По2 9/13 од 29.05.2015. године и Апелационог суда у Београду-Одељење за ратне злочине Кж1 По2 6/15 од 12.02.2016. године, у седници већа одржаној 29.06.2016. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Бранка Хрњака, адвоката Р.Б., поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду-Одељење за ратне злочине К По2 9/13 од 29.05.2015. године и Апелационог суда у Београду-Одељење за ратне злочине Кж1 По2 6/15 од 12.02.2016. године, у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Бранка Хрњака у преосталом делу, као и захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Зорана Вукшића, адвоката Д.П., поднет против наведених пресуда у целисти, **ОДБАЦУЈУ** као недозвољени.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду-Одељење за ратне злочине К По2 9/13 од 29.05.2015. године окривљени Зоран Вукшић, Слободан Стригић и Бранко Хрњак су оглашени кривим да су извршили кривично дело ратни злочини против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗЈ у саизвршилаштву у вези члана 22. КЗЈ за које су осуђени и то: окривљени Зоран Вукшић на казну затвора у трајању од 20 година у коју му ће се урачунати време проведено у притвору од 24.12.2009. године до 09.02.2012. године; окривљени Слободан Стригић на казну затвора у трајању од 10 година у коју ће му се урачунати време проведено у притвору од 24.12.2009. године до 12.02.2010. године; окривљени Бранко Хрњак на казну затвора у трајању од 5 година у коју ће му се урачунати време проведено у притвору од 24.12.2009. године до 14.05.2010. године. Окривљени су обавезани

да накнаде трошкове кривичног поступка о чијој ће висини суд одлучити посебним решењем. Оштећени Ј.Ч., Ж.Ј., Г.А., М.Б., Ј.Н., Г.З., И.Б., С.Т., А.Б. и Ј.В. су упућени да своје имовинскоправне захтеве остваре у парничном поступку.

Пресудом Апелационог суда у Београду-Одељење за ратне злочине Кж1 По2 6/15 од 12.02.2016. године одбијене су као неосноване жалбе Тужиоца за ратне злочине, бранилаца окривљених Зорана Вукшића, Слободана Стригића и Бранка Хрњака, а пресуда Вишег суда у Београду-Одељење за ратне злочине К По2 9/13 од 29.05.2015. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости су благовремено поднели:

- бранилац окривљеног Зорана Вукшића, адвокат Д.П., због „повреде закона на штету осуђеног“, са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде;

- бранилац окривљеног Бранка Хрњака, адвокат Р.Б., у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи побијане пресуде у погледу правне квалификације и одлуке о казни према окривљеном Бранку Хрњаку и изрекне му блажу казну или да побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновну одлуку.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, па је у седници већа, коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство у смислу члана 488. став 2. ЗКП није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су поднети захтеви за заштиту законитости, те је након оцене навода у захтевима, нашао:

Бранилац окривљеног Бранка Хрњака у захтеву за заштиту законитости истиче да је у побијаним пресудама повређен закон у погледу правне квалификације кривичног дела из члана 142. став 1. КЗЈ у вези члана 22. КЗЈ, јер по оцени браниоца у конкретном случају Бранко Хрњак није поступао као саизвршилац већ као помагач, будући да је радња помагања она која доприноси извршењу кривичног дела, али није услов за остваривање одређеног кривичног дела и не доприноси битно извршењу кривичног дела. Наиме, по оцени браниоца, радње које је окривљени предузимао критичном приликом, а како су то утврдили нижестепени судови, нису битно допринеле извршењу дела, јер би се дело свакако могло извршити и без присуства окривљеног Бранка Хрњака, а нарочито имајући у виду да окривљени Бранко Хрњак није пуцао на оштећене критичном приликом, нити је предузео другу активну радњу.

Изнетим наводима, по оцени овог суда, бранилац окривљеног Бранка Хрњака указује на то да је побијаним пресудама повређен кривични закон у смислу члана 439. тачка 2) ЗКП.

По налажењу Врховног касационог суда из изреке побијане првостепене пресуде, произилазе сва субјективна и објективна обележја бића кривичног дела ратни злочини против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗЈ у саизвршилаштву у вези члана 22. КЗЈ, односно произилази да је окривљени Бранко Хрњак заједно са окривљенима Зораном Вукшићем и Слободаном Стригићем, као и са окривљеним З.М. против кога је поступак у прекиду, у време унутрашњег оружаног сукоба који се водио унутар Републике Хрватске у време од половине 1991. до друге половине 1995. године кршећи правила Међународног права према цивилном становништву несрпске националности који нису припадали ни једној оружаног формацији нити су учествовали у војним операцијама у наведеном периоду, дана 17.10.1991. године „марицом“ сва четворица окривљених заједно са оштећенима В.Ч., М.Ч., И.Ч. и А.Ч. кренули наведеним возилом да би после извесног времена и пређеног пута окривљени Стригић који је управљао наведеним возилом по захтеву окривљеног Вукшића скренуо са главног пута на неки споредни пут и када су стигли до рушевина напуштеног салаша Карашево, ту стали, након чега су окривљени Вукшић и М. прво извели оштећеног М.Ч. кога за руку је водио М., а остала тројица су се кретала иза њих, те пошто су пришли неколико десетина метара окривљени Вукшић је прво ножем убо оштећеног у пределу врата док га је за то време окривљени М. држао за руку и косу, тако да је смрт оштећеног М.Ч. наступила услед задобијених повреда, након чега окривљени Стригић и Хрњак иако прећутно, свесно и вољно прихватају заједничко деловање саглашавајући се са претходним и очигледно јасно показаним намераганим понашањем и поступцима окривљеног Вукшића и М. у односу на још живе оштећене пошто надаље и сами учествују и битно доприносе убиству преостале тројице оштећених тако што сада заједно сва четворица изводе их из „марице“ и то редом прво И., затим В., које на истом месту као у претходном случају одводе Вукшић, М. и Стригић, где окривљени Вукшић испалује из свог револвера по један пројектил из непосредне близине и то И.Ч. у пределу главе и десне надлактице, В. у пределу трупа, док је за то време окривљени Хрњак стајао поред „марице“ пазећи да неко од преосталих не би побегао и на крају сва четворица изводе и одводе на место и последњег А. где окривљени Вукшић и у овог оштећеног испалује најмање један пројектил из свога револвера у главу, а када је овај пао, у њега, али и према осталим већ претходно погођеним и палим оштећенима и окривљени Стригић испалује из непосредне близине више пројектила из своје аутоматске пушке тако да је смрт оштећених наступила услед прострелних рана које су том приликом задобили, а након чега су се заједно сви окривљени вратили у Бели Манастир где су у стану окривљеног З.М. поделили претходно одузете ствари и новац од оштећених.

Полазећи од наведеног, по оцени овог суда, окривљени Зоран Вукшић, Слободан Стригић и Бранко Хрњак су у извршењу кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 122. став 1. КЗЈ поступали као саизвршиоци и то у смислу у којем је саизвршилаштво одређено у члану 22. КЗЈ, јер су окривљени заједно учествовали у радњи извршења дела и то са умишљајем, при чему је ово њихово заједничко деловање присутно од самог почетка сваке њихове акције и радње, почев од одвожења оштећених „марицом“ до напуштеног салаша Карашево, преко лишења живота најпре оштећеног М.Ч. од стране окривљеног Вукшића и М., што су окривљени Стригић и Хрњак иако прећутно,

свесно и вољно прихватили као заједничко деловање и сагласили се са претходним и очигледно јасно показаним намераганим понашањем и поступцима окривљеног Вукшића и М. у односу на још живе оштећене и њих двојица надаље сами учествовали и битно допринели убиству остале тројице оштећених, па до поделе међусобно претходно одузетих ствари и новца од оштећених. Дакле, у конкретном случају тачно се знало ко какву улогу има у умишљеном остварењу кривичног дела и заједничком учествовању у радњи извршења.

Имајући у виду наведено, а како је побијаним пресудама у погледу кривичног дела које је било предмет оптужбе извршена правилна квалификација као кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗЈ у саизвршилаштву у вези члана 22. КЗЈ, а за које кривично дело је окривљени Бранко Хрњак оглашен кривим и за које му је изречена казна у границама које су законом прописане за то дело, то су наводи браниоца окривљеног Бранка Хрњака, да у конкретном случају окривљеног требало огласити кривим као помагача, а не као саизвршиоца, оцењени као неосновани.

Из изнетих разлога, по оцени овог суда, неосновано бранилац окривљеног Бранка Хрњака у захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Поред тога, бранилац окривљеног Бранка Хрњака у захтеву за заштиту законитости истиче и то да је побијаним пресудама повређен закон у погледу одлуке о казни, и у вези са тим наводи да је у односу на утврђено чињенично стање и околности под којима се догађај одиграо, као и улогу самог окривљеног Бранка Хрњака суд имао све елементе да на утврђено чињенично стање овом окривљеном ублажи казну, посебно имајући у виду олакшавајуће и одсуство отежавајућих околности на страни окривљеног.

Изнетим наводима по оцени овог суда, бранилац окривљеног Бранка Хрњака указује на то да нижестепени судови приликом доношења одлуке о казни у односу на овог окривљеног нису правилно одмерили казну с обзиром на чињенице које утичу да казна буде већа или мања, односно указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП.

Бранилац окривљеног Зорана Вукшића у захтеву за заштиту законитости истиче да су побијане пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП, с обзиром на то да је главни претрес у поступку одржан без лица чије је присуство на претресу било обавезно, будући да је овом окривљеном у предметном поступку 24.12.2009. године постављен бранилац по службеној дужности адвокат И.Т., која је истом била бранилац до 30.01.2012. године, а супротно одредби члана 14в. Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине. Наиме, наведени бранилац није имала адвокатски стаж од 10 година професионалног искуства из области кривичног права.

Како члан 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац сходно правима која у поступку има у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне

одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека од стране окривљеног и његовог браниоца, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 5) и 441. став 1. ЗКП, као ни због повреде члана 14в Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, то је Врховни касациони суд, захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених у овим деловима оценио као недозвољене.

Бранилац окривљеног Зорана Вукшића у захтеву за заштиту законитости означава и повреду права на правично суђење из члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, али како уз захтев није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђено да је окривљеном Зорану Вукшићу у предметном поступку повређено право на правично суђење зајемчено Уставом или Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, то је Врховни касациони суд нашао да захтев браниоца окривљеног у овом делу нема законом прописан садржај у смислу члана 484. ЗКП.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде, у односу на одбијајући део на основу члана 491. став 1. ЗКП, на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП у делу у којем је захтеве бранилаца окривљених одбацио као недозвољене, а на основу члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП у делу у којем је захтев браниоца окривљеног Зорана Вукшића одбацио јер нема законом прописан садржај.

**Записничар - саветник
Ивана Тркуља Веселиновић, с.р.**

**Председник већа-судија
Јанко Лазаревић, с.р.**